

**UCHWAŁA NR XXI/160/2026
RADY MIEJSKIEJ W BRZEŚCIU KUJAWSKIM**

z dnia 19 lutego 2026 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2024 – 2025 „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski na lata 2022 – 2025”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r., poz. 1153, 1436) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie Burmistrza Brześcia Kujawskiego z realizacji w latach 2024 – 2025 „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski na lata 2022 – 2025” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Brześcia Kujawskiego.

§ 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

mgr inż. Damian Adamski

**NACZELNIK WYDZIAŁU
ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI**

mgr Karolina Filipiak

Załącznik do Uchwały Nr XXI/160/2026
Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim
z dnia 19 lutego 2026 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W LATACH 2024-2025
„GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BRZEŚĆ
KUJAWSKI NA LATA 2022-2025”**

Brześć Kujawski, luty 2026

Spis treści:

1. WPROWADZENIE	2
2. PODSTAWA PRAWNA I MERYTORYCZNA OPRACOWANEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BRZEŚĆ KUJAWSKI.....	3
2.1. Podstawa prawna opracowania sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski.	3
2.2. Podstawy merytoryczne opracowania sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski.	3
3. OCENA POZIOMU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BRZEŚĆ KUJAWSKI.....	3
3.1. Dbłość o ład przestrzenny i krajobraz kulturowy w Gminie.....	3
3.2. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków.	7
3.3. Działania związane z bieżącymi remontami obiektów.	7
3.4. Działania związane z przeznaczeniem środków budżetowych na rewaloryzację zabytków.	7
3.5. Odpowiednia ekspozycja i promocja najcenniejszych obiektów.....	10
3.6. Rozwój produktów turystycznych opartych na walorach dziedzictwa kulturowego także z uwzględnieniem turystyki jednodniowej.	13
3.7. Promocja gminy na forum krajowym i zagranicznym.....	15
3.8. Edukacja społeczeństwa w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego.	16
4. PODSUMOWANIE	26

1. WPROWADZENIE

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski na lata 2022-2025 został przyjęty Uchwałą nr XXXVIII/333/2022 Rady Miejskiej Brześciu Kujawskim z dnia 2 marca 2022r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2022 r. poz. 1293). Podstawę prawną sporządzenia Programu stanowiła ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która w art. 87 zobowiązuje min. burmistrzów, do sporządzania na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami.

Celem Programu jest poprawa jakości środowiska kulturowego, wzrost nakładów finansowych na inwestycje związane z obiektami zabytkowymi, szersza promocja gminy i przyciągnięcie turystów, a także wzrost świadomości regionalnej mieszkańców.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840,951 i 1688) Burmistrz sporządza, co 2 lata, sprawozdanie z realizacji programu opieki nad zabytkami i przedstawia radzie gminy. Niniejsze sprawozdanie z realizacji w latach 2024-2025 Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski na lata 2022-2025, zostało przygotowane na podstawie informacji i danych uzyskanych od jednostek realizujących i współpracujących przy poszczególnych celach, kierunkach i zadaniach określonych w Programie oraz na podstawie obserwacji zachodzących zmian czy ocenie stopnia ich zaawansowania.

2. PODSTAWA PRAWNA I MERYTORYCZNA OPRACOWANEGO SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BRZEŚĆ KUJAWSKI

2.1. Podstawa prawna opracowania sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, burmistrz sporządza, co dwa lata, sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, które przedstawia radzie gminy.

2.2. Podstawy merytoryczne opracowania sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski.

Merytoryczną podstawą do opracowania niniejszego sprawozdania jest Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski przyjęty Uchwałą nr XXXVIII/333/2022 Rady Miejskiej Brześciu Kujawskim z dnia 2 marca 2022r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2022 r. poz. 1293). Źródłem pozyskania danych do sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski w latach 2024-2025 były sprawozdania cząstkowe przygotowane przez: Wydział Zarządzania i Administracji, Wydział Finansów, Wydział Inwestycji i Infrastruktury, przy Urzędzie Miejskim w Brześciu Kujawskim oraz jednostki podległe takie jak Szkoły Podstawowe, Przedszkola, Bibliotekę Publiczną, Brzeskie Centrum Kultury i Historii „Wahadło”.

3. OCENA POZIOMU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY BRZEŚĆ KUJAWSKI

3.1. Dbłość o ład przestrzenny i krajobraz kulturowy w Gminie.

- a) Ścisłe powiązanie działań przy obiektach zabytkowych z dokumentami planistycznymi gminy, takimi jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz innymi dokumentami programowymi:
 - w obowiązujących i będących w trakcie przygotowywania strategicznych programach dla gminy, dotyczących jej rozwoju, działań w zakresie rewitalizacji, gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym, zagospodarowaniem przestrzennym, inwestycji, kultury, turystyki, promocji, ochrony środowiska przyrodniczego, uwzględniane są zagadnienia dziedzictwa kulturowego, w zależności od specyfiki i założeń danego programu.

- 7,19% obszaru Gminy Brześć Kujawski objęta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W aktach prawa miejscowego, w tym w obowiązujących oraz w sporządzanych i aktualizowanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które w świetle przepisów prawnych stanowią jedną z czterech zasadniczych form ochrony zabytków zostały ustalone w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. W okresie sprawozdawczym uchwalono 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz przystąpiono do sporządzenia 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z poniższą tabelą „Wykaz uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przystąpień do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2024-2025”:

Tabela 1. Wykaz uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przystąpień do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2024-2025.

L.p.	Nr uchwały i nazwa planu	Uwagi
1.	Uchwała nr XII/97/2025 z 22 maja 2025r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w strefie „A” ochrony uzdrowiskowej Uzdrowiska Wieniec - Zdrój	Uchwała o przystąpieniu do sporządzenia mpzp
2.	Uchwała nr XII/98/2025 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 22 maja 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym 0001 Miasto Brześć Kujawski I, w rejonie ul. Przemysłowej i ul. Mickiewicza	Uchwała o przyjęciu mpzp
3.	Uchwała Nr XIV/106/2025 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 1 lipca 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym 0025 Stary Brześć Kolonia, gm. Brześć Kujawski	Uchwała o przyjęciu mpzp
4.	Uchwała Nr XV/118/2025 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy autostradą A-1, drogą krajową nr 62 oraz drogą gminną, gm. Brześć Kujawski	Uchwała o przyjęciu mpzp

źródło: opracowanie własne

b) Pielęgnacja cmentarzy i miejsc pamięci wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

Na terenie Gminy Brześć Kujawski znajduje się 5 obiektów grobownictwa wojennego:

- mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r. znajdująca się na terenie cmentarza parafialnego w Brześciu Kujawskim,

- mogiła zbiorowa żołnierzy radzieckich z 1945 r. znajdująca się na terenie cmentarza parafialnego w Brześciu Kujawskim,
- mogiła zbiorowa mieszkańców Brześcia Kujawskiego i żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r. znajdująca się na terenie cmentarza parafialnego w Brześciu Kujawskim,
- mogiła zbiorowa żołnierzy Wojska Polskiego z 1939 r. znajdująca się na terenie cmentarza parafialnego w Wieńcu,
- grób indywidualny sędziego z Torunia Antoniego Baykowskiego zamordowanego 10 września 1939 r. znajdująca się na terenie cmentarza parafialnego w Wieńcu.

W ramach porozumienia w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych z Wojewodą Kujawsko-Pomorskim, Gmina Brześć Kujawski w okresie sprawozdawczym realizowała zadania wynikające z obowiązku utrzymania cmentarzy, kwater i grobów wojennych poprzez min.: dbanie o estetyczny wygląd obiektów grobownictwa wojennego i jego otoczenia, zapewnienie estetycznego wyglądu zespołu roślinności znajdującej się na cmentarzach, kwaterach i grobach wojennych poprzez nasadzenia roślinności dostosowanej do otoczenia czy wykonywanie bieżących zabiegów pielęgnacyjnych zieleni, przygotowywanie do uroczystego wyglądu obiektów grobownictwa wojennego w rocznice obchodów świąt państwowych i w Dniu Wszystkich Świętych, czyszczenie mogił a także dokonywanie remontów mogił. Na w/w zadania przeznaczono w 2024 r. – 8 000 zł, w 2025 r. – 12 000 zł w ramach dotacji udzielonej przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego.

Zdjęcie 1. Zdjęcie Mogiły zbiorowej cywilnych ofiar II wojny światowej usytuowanej na cmentarzu parafialnym w Brześciu Kujawskim, po remoncie przeprowadzonym w 2025 roku obejmującym korektę treści napisu pamiątkowego oraz symboliki umieszczonej na tablicy nagrobnej. (fot. Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim)

Jednocześnie w ramach Zarządzenia nr 179/2022 Burmistrza Brześcia Kujawskiego z dnia 13 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia miejsc pamięci na terenie Gminy Brześć Kujawski, Gmina Brześć Kujawski dba o estetyczny wygląd miejsc pamięci poprzez min. dokonywanie remontów czy dbanie o ich otoczenie (sprzątanie, czynności pielęgnacyjne zieleni, nasadzenia roślinności, przygotowywanie do uroczystego wyglądu w rocznicę świąt państwowych). Na w/w zadania w ramach zadań własnych Gmina Brześć Kujawski przeznaczyła w 2024 r. – ok. 2 109,33 zł, w 2025 r. – ok. 2 090,73 zł.

c) Przeznaczenie środków z budżetu gminy w ramach dotacji celowej na rewaloryzację obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

W 2024 roku Gmina Brześć Kujawski na podstawie uchwały Nr XVII/125/12 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 15 maja 2012 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków, udzieliła dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Brześciu Kujawskim na kwotę 150.000,00 zł. Przedmiotem prac były roboty renowacyjne części elewacji – szczyt kościoła nad prezbiterium i ponad dachem.

W 2025 roku Gmina Brześć Kujawski na podstawie powołanej wyżej uchwały Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim, udzieliła dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Brześciu Kujawskim na kwotę 130.000,00 zł. Przedmiotem prac był remont i modernizacja elewacji ceglanej wschodniej i południowej.

Dodatkowo warto wspomnieć, iż, na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych z dnia 12 stycznia 1991 r., art. 12 ust. 1 pkt. 11 ustawy o podatku rolnym z dnia 15 listopada 1984 r., oraz art. 7 ust. 1 pkt. 2 ustawy o podatku leśnym z dnia 30 października 2022 r., Gmina Brześć Kujawski udzieliła zwolnień z podatku od nieruchomości wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków, które są utrzymywane i konserwowane, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków. W 2024 r. 4 podmioty wnioskowały o zwolnienie z podatku od nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków na łączną kwotę 67 321,30 zł, natomiast w 2025 r. łączna kwota zwolnień wynosiła 68 393,39 zł i wnioskowały o nie również 4 podmioty.

3.2. Aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków.

Burmistrz Brześcia Kujawskiego, na podstawie art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków we Włocławku, prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków dla Gminy Brześć Kujawski.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania obowiązuje Gminna Ewidencja Zabytków przyjęta Zarządzeniem Nr 111/2024 Burmistrza Brześcia Kujawskiego z dnia 9 maja 2024 r. w sprawie zmiany Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie Gminy Brześć Kujawski. W ewidencji ujętych jest 287 zabytków nieruchomych oraz 266 stanowisk archeologicznych, dla których prowadzone są karty adresowe opracowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Na terenie gminy znajduje się 14 zabytków wpisanych do rejestru zabytków, obejmujących nieruchomości indywidualne, zespoły nieruchomości, parki, stanowiska archeologiczne oraz układy urbanistyczne.

W okresie sprawozdawczym obejmującym lata 2024–2025 nie wystąpiła potrzeba aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków. Najbliższa planowana aktualizacja ewidencji przewidziana jest w 2026 r.

3.3. Działania związane z bieżącymi remontami obiektów.

W odpowiedzi na potrzebę rozszerzenia zakresu wsparcia finansowego dla właścicieli obiektów zabytkowych, Gmina podjęła działania polegające na aktualizacji dotychczas obowiązującej uchwały dotacyjnej z 2012 r. W 2025 r. przyjęto nową Uchwałę nr XVII/123/2025 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 14 października 2025 r. w sprawie zasad udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie Gminy Brześć Kujawski, regulującą zasady udzielania dotacji celowych na prace przy zabytkach. Nowe przepisy rozszerzyły katalog obiektów uprawnionych do otrzymania dofinansowania, obejmując nie tylko zabytki wpisane do rejestru zabytków, lecz również obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Poprzednia uchwała z 2012 r. miała bowiem bardzo ograniczony zakres i dotyczyła wyłącznie zabytków wpisanych do rejestru o korzeniach średniowiecznych. Wprowadzenie nowej uchwały umożliwiło dostosowanie systemu dotacyjnego do aktualnych potrzeb Gminy oraz skuteczniejsze wspieranie działań związanych z ochroną i poprawą stanu zachowania lokalnego dziedzictwa kulturowego.

3.4. Działania związane z przeznaczeniem środków budżetowych na rewaloryzację zabytków.

W okresie sprawozdawczym w ramach działań związanych z przeznaczaniem środków budżetowych na rewaloryzację zabytków realizowanych na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski podjęto szereg działań inwestycyjnych, przy czym ich

realizacja była uzależniona od dostępności środków finansowych, w szczególności zewnętrznych źródeł dofinansowania.

W okresie sprawozdawczym Gmina zrealizowała zadania inwestycyjne związane z ochroną i rewaloryzacją dziedzictwa kulturowego. Decyzja o realizacji przedsięwzięć była podyktowana pojawieniem się korzystnych możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł dofinansowania.

W ramach prowadzonych działań wykonano następujące zadania inwestycyjne:

a) Rewitalizacja zabytkowego centrum Brześcia Kujawskiego. Niniejsze zadanie realizowane było w obszarze Dzielnicy Starego Miasta wpisanej do Rejestru Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków. Przedmiotem inwestycji było min. przebudowę ulicy – Al. Władysława Łokietka wraz z przebudową zjazdów, niezbędną infrastrukturą i budową miejsc postojowych, a także przebudową oświetlenia ulicznego (LED), zamontowaniu elementów małej architektury i wykonaniu nowych nasadzeń. Ponadto, w ramach niniejszej inwestycji dokonano przebudowy Skweru Miejskiego tj. min: zagospodarowano ok. 2040,11 m² terenów zieleni, przebudowano i wyremontowano plac główny- ok. 490,3 m², przebudowano miejsca postojowe – ok. 622,98 m², przebudowano ok. 952,08 m² chodników, wybudowano fontannę w posadzce placu z dyszami kierowanymi i oświetleniem RGB-W wraz z komorą podziemną, będącą pomieszczeniem technicznym do obsługi fontanny, przebudowano oświetlenie: 16 szt. opraw., 16 szt. słupów oświetleniowych i 27 szt. latarni niskich, postawiono obiekty małej architektury takie jak: 16 szt. ławek, 14 szt. stojaków na rowery, 12 szt. koszy na śmieci i 2 szt. koszy na odchody psów. Całkowity koszt inwestycji wyniósł: 7 518 597,07 zł, w tym otrzymano dotację z Rządowego Funduszu Polski Ład w ramach Programu Inwestycji Strategicznych 4 500 000,00 zł. Zadanie inwestycyjne zostało zakończone w maju 2025 r.

Zdjęcie 2. Po lewo: Zagospodarowanie Placu Władysława Łokietka prace nad przebudową i remontem placu głównego w trakcie realizacji zadania inwestycyjnego, Po prawo: Zagospodarowanie Placu Władysława Łokietka prace nad przebudową i remontem placu głównego po realizacji zadania inwestycyjnego (fot. Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim)

b) Zagospodarowanie terenu placu zamkowego i placu Marii Konopnickiej w Brześciu Kujawskim. Niniejsze zadanie realizowane było w obszarze Dzielnicy Starego Miasta wpisanej do Rejestru

Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków. Przedmiotem inwestycji na terenie placu zamkowego było min. wykonanie utwardzenia z kostki brukowej z miejscami postojowymi, wymiana nawierzchni chodnika, urządzenie terenów zielonych, montaż tablicy informacyjnej, wykonanie ogrodzenia od strony zachodniej działki 132/7 o długości ok. 40 m wraz z furtką oraz montaż 2 koszy na śmieci i 4 ławek. Na Placu Marii Konopnickiej zostały przesadzone drzewa oraz wykonano nowe nasadzenia drzew, krzewów, bylin, usunięto krzewy porażone ćmą bukszpanową, założono nowe trawniki, wymieniono nawierzchnię utwardzoną-komunikacji pieszej, utworzono miejsce ekspozycji pomnika księżnej Eufrozyny-matki króla Władysława Łokietka wraz z montażem pomnika, zamontowano nowe 2 ławki i 2 kosze na śmieci, zamontowano tablicę informacyjną. Wartość zadania inwestycyjnego wyniosła 670 452,36 zł, w tym otrzymano dotację z Rządowego Funduszu Polski Ład w ramach Programu Inwestycji Strategicznych w kwocie 392 000,00 zł. Zadanie inwestycyjne zostało zakończone w listopadzie 2024r.

Zdjęcie 3. Po lewo: Zagospodarowanie terenu placu zamkowego w Brześciu Kujawskim pod koniec realizacji zadania inwestycyjnego, Po prawo: Pomnik Eufrozyny i Władysława Łokietka na placu Marii Konopnickiej (fot. Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim)

c) Przebudowa i adaptacja pomieszczeń Urzędu Miejskiego- opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową - koszt: 27 306,00 zł (wykonano w 2024r.) oraz wykonanie badań konserwatorskich- koszt: 11 935,14 zł (wykonano w 2025r.).

d) Budowa oświetlenia przejścia dla pieszych pl. Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim. Niniejsze zadanie realizowane było w obszarze Dzielnicy Starego Miasta wpisanej do Rejestru Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków. Realizacja zadania obejmowała wykonanie oświetlenia dwóch przejść dla pieszych na Placu Łokietka w Brześciu Kujawskim, w tym: linię oświetleniową o długości 30m, 3 szt. słupów oświetleniowych i 3 szt. opraw LED. Wartość zadania wynosiła 39 999,99 zł. Zadanie zostało zakończone w marcu 2025r.

Zdjęcie 4. Nowe przejście dla pieszych przy pl. Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim (fot. Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim)

3.5. Odpowiednia ekspozycja i promocja najcenniejszych obiektów.

Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim oraz BCKiH „Wahadło” w ramach niniejszego założenia programowego podjęli w latach 2024-2025 następujące działania:

a) stworzenie jednolitego systemu identyfikacji wizualnej w postaci oznaczeń, tablic, drogowskich itp. w tym wykorzystania nowoczesnych technologii informatycznych:

- tablice szklane z informacjami na temat zabytków znajdujących się na terenie Brześcia Kujawskiego z kodami QR, które kierują do strony internetowej Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim (Plac Zamkowy- dwie tablice: jedna przedstawiająca stare kamienie, które staczano z muru na oblegających wrogów druga: przedstawiająca opis historyczny dawnego Zamku Królewskiego, Skwer Miejski- dwie tablice ukazujące odkrywki archeologiczne, Cukrownia- dwie tablice przedstawiające opis historyczny Cukrowni, Plac Marii Konopnickiej – tablica przedstawiająca rys historyczny Kościoła poddominikańskiego),

Zdjęcie 5. Po lewo: Dwie tablice przedstawiające opis historyczny Cukrowni, Po prawo: Dwie tablice przy Placu Zamkowym (fot. Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim)

- utrzymanie w dobrej jakości, poprzez bieżącą konserwację drogowych znaków turystycznych E-22. W centrum miasta, przy głównym skrzyżowaniu DK62 z DW256 znaki kierują do takich zabytków jak: Kościół pw. Św. Stanisława Biskupa Męczennika, Kościoła Podominikańskiego pw. Św. Michała Archaniola oraz skwer miejski pod Pomnik Władysława Łokietka.

b) publikowanie folderów, ulotek oraz innych materiałów przybliżających mieszkańcom i turystom zasoby historyczne Gminy Brześć Kujawski:

- karty do gry promujące zasoby historyczne i kulturowe gminy Brześć Kujawski,

Zdjęcie 6. Karty do gry promujące zasoby historyczne i kulturowe gminy Brześć Kujawski (2025r.) (fot. Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim)

- wydanie ulotki „Wahadło w kilku krokach”- ulotka zaprasza do poznania oferty kulturalno-turystycznej BCKiH „Wahadło” (wystawa multimedialna „Wahadło Czasu”, warsztaty, restauracja Wajcha, labirynt w polu kukurydzy),
- wydanie ulotki dedykowanej kuracjom w Uzdrowisku Wieniec Zdrój,
- wydanie ulotek promujących wycieczki po Brześciu Kujawskim dostosowane dla szkół a także Uzdrowiska Wieniec Zdrój,
- wydanie fabularyzowanej książki „Niemczura”, której fabuła i historia osadzona jest w Brześciu Kujawskim,
- stworzenie roll-upów, które są dedykowane wystawie multimedialnej „Wahadło Czasu”. Roll-upy są eksponowane w Uzdrowisku Wieniec-Zdrój oraz podczas imprez wystawienniczych, na których BCKiH „Wahadło” prezentuje ofertę turystyczną gminy Brześć Kujawski,
- wydawanie kwartalnika BCKiH „Wahadło”, w którym publikowane są artykuły dotyczące historii najcenniejszych zabytków z terenu gminy Brześć Kujawski.

c) atrakcyjne przedstawienie obiektów za pomocą iluminacji, tworzenia punktów widokowych, prezentacji multimedialnych i muzycznych:

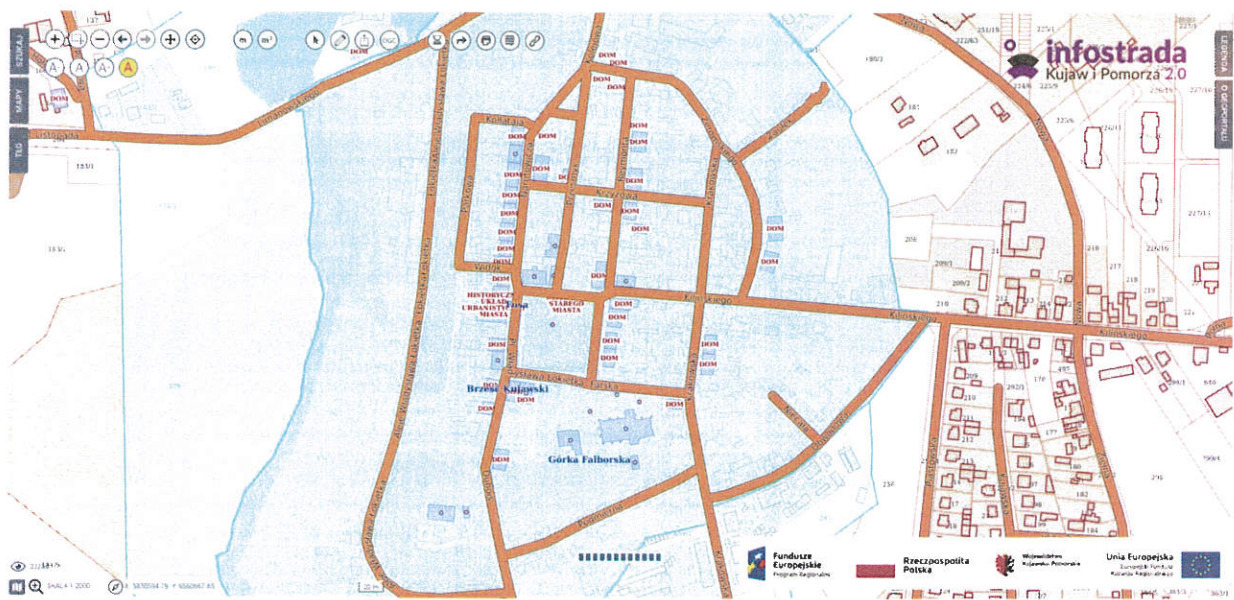
- tworzenie i aktualizacja prezentacji multimedialnych dostępnych na wystawie multimedialnej „Wahadło Czasu” w BCKiH „Wahadło” ,
- produkcja filmu „TAK TO U NOS JEST” promujący Brześć Kujawski i kujawską muzykę ludową wykorzystujący multimedia i nowoczesną formę teatralną do promowania tradycji,
- utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym i dokonywanie aktualizacji danych w kiosku z informacjami o Szlaku Piastowskim znajdującym się w BCKiH „Wahadło”.

d) dbanie o zawartość strony internetowej informacji turystycznej gminy poprzez zamieszczanie informacji dotyczących zasobu zabytkowego:

- aktualizowanie strony, Facebooka i Instagrama SZLAKU PIASTOWSKIEGO, którego koordynatorem jest BCKiH „Wahadło” ,
- aktualizowanie strony, Facebooka i Instagrama Informacji Turystycznej,
- aktualizowanie informacji o wycieczkach i wydarzeniach związanych z historią i tradycją Brześcia Kujawskiego na stronę internetową i Facebooka Gminy Brześć Kujawski (Piknik Historyczny, Noc Świętojańska, Festiwal Zespołów Folklorystycznych),
- aktualizowanie strony, Facebooka i Instagrama BCKiH „Wahadło” i Wystawy Multimedialnej „Wahadło Czasu” ,

e) opracowanie mapy dziedzictwa kulturowego gminy, także z wykorzystaniem systemu informacji przestrzennej:

- stworzenie interaktywnej mapy dostępnej w Regionalnym Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Kujawsko-Pomorskiego zawierającej aktualne lokalizacje obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych ewidencją. Mapę można przeglądać pod adresem: <https://mapy.mojregion.info/geoportal/f?p=MAPA:113>.

Ryc. 1 . Fragment interaktywnej mapy zabytków Gminy Brześć Kujawski – centrum miasta Brześć Kujawski (źródło: interaktywna mapa zabytków Gminy Brześć Kujawski -stan na dzień 20.01.2026)

3.6. Rozwój produktów turystycznych opartych na walorach dziedzictwa kulturowego także z uwzględnieniem turystyki jednodniowej.

Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim oraz BCKiH „Wahadło” były odpowiedzialne za zorganizowanie lub współorganizowanie następujących wydarzeń w ramach rozwoju produktów turystycznych opartych na walorach dziedzictwa kulturowego, także z uwzględnieniem turystyki jednodniowej. W latach 2024-2025 podjęto następujące działania:

a) rozwijanie istniejących produktów turystycznych opartych na szlakach turystycznych, kulturowych lub ścieżkach edukacyjnych:

- koordynacja działań na Szlaku Piastowskim, do których zaliczyć można m.in. organizowanie spotkań z interesariuszami Szlaku, organizacje ogólnodostępnych konkursów (dla dorosłych, młodzieży i dzieci) i imprez plenerowych (Objazdowy Szlak Piastowski, Weekend na Szlaku Piastowskim, Zakończenie Weekendu na Szlaku Piastowskim w Brześciu Kujawskim),

kontakt z mediami i prowadzenie działań z zakresu PR, administrowanie SM Szlaku, produkcja i dystrybucja materiałów promocyjnych, organizacja szkoleń (szkolenie kulinarne Piastowska Strawa). W roku 2025 BCKiH „Wahadło” we Współpracy z Klastrem „Szlak Piastowski w Wielkopolsce” zorganizowało wystawę Szlak Piastowski z klocków LEGO. W ramach tej inicjatywy, 12 budowli Szlaku Piastowskiego podróżowało po województwie kujawsko-pomorskim w formie wystawy. Wśród tych obiektów, dwa z nich były z Brześcia Kujawskiego (Kościół pw. Św. Stanisława BM oraz pomnik Władysława Łokietka),

- rozwiniecie wystawy multimedialnej „Wahadło Czasu” o dodatkowe materiały multimedialne (stanowisko o odkryciach archeologicznych) oraz stałe ekspozycje (wystrój chaty kujawskiej), a także wykonanie przeglądów technicznych wszystkich urządzeń multimedialnych dostępnych na wystawie, określając tym samym listę usterek do wyeliminowania w kolejnych latach,
- organizacja spływów kajakowych rzeką Zgłowiączka - promowanie walorów przyrodniczych Gminy i popularyzacja spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu,
- organizacja rajdów rowerowych drogami gminy Brześć Kujawski i gmin ościennych prezentując walory przyrodnicze i historyczne naszej gminy (m.in. Biało-czerwony Rajd Rowerowy),
- czynne uczestnictwo w pracach nad rozwojem dróg św. Jakuba (w 2025 roku przedstawiciel BCKiH „Wahadło” -Patryk Wypyszewski otrzymał z rąk Ambasadora Hiszpanii w Polsce nominacje do Rady Programowej ds. rozwoju Szlaku Jakubowego w Polsce).

b) tworzenie nowych produktów, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjnych form turystyki bądź aktywności mogących przyciągnąć turystów:

- stworzenie labiryntu w polu kukurydzy przy ZSCKR w Starym Brześciu z zaimplementowaną grą nawiązującą do historii Brześcia Kujawskiego,
- organizacja wycieczek do Brześcia Kujawskiego dla kuracjuszy z Uzdrowiska Wieniec Zdrój (m.in. zwiedzanie miasta, zwiedzanie wystawy multimedialnej „Wahadło Czasu”, degustacja kuchni regionalnej, wieczorny spacer po mieście z księżną Eufrozyną),

c) organizacja lub kontynuacja organizacji imprez masowych, związanych z lokalnym zasobem zabytkowym i kulturalnym:

- organizacja Święta Żuru Kujawskiego,
- organizacja Dożynek Gminno-Parafialnych,
- obchody Nocy Świętojańskiej połączone z rekonstrukcjami, puszczaniem wianków, warsztatami i potańcówką przy ognisku,

- organizacja festiwalu folklorystycznego im. Tadeusza Zielińskiego, którego uczestnikami są zespoły kultywujące autentyczną kulturę ludową swojego regionu (strój, gwara, muzyka, taniec).

d) organizacja imprez lokalnego zasięgu, przybliżających mieszkańcom gminy i regionu wartości historyczne gminy:

- organizacja dwudniowego Pikniku Historycznego nad jeziorem Cmentowo,
- organizacja konkursu „Ku Kujawom” – konkursu sztuki ludowej Kujaw,
- organizacja wystaw czasowych w Wahadle, które prezentowały sztukę i twórczość m.in. artystów z terenu gminy Brześć Kujawski,
- organizacja koncertów organowych, koncertów kolęd, w zabytkowym kościele Św. Stanisława Biskupa,
- organizacja konferencji historycznej „Władysław I Łokietek i Kazimierz III Wielki – ojciec i syn, monarchowie z kujawskiej ziemi”,
- udział restauracji Wajcha oraz BCKiH „Wahadło” w akcji paszport kulinarny promującej tradycyjne jedzenie i ludowe tradycje kulinarne,
- udział pracowników BCKiH „Wahadło” i wystawy multimedialnej w akcji Eskapada. Poznaj swój region z przewodnikiem, w trakcie którego odbyła się gra miejska, przedstawiająca historię miasta, nocne zwiedzanie miasta z przewodnikiem oraz zwiedzanie wystawy „Wahadło Czasu”,
- organizacja rajdów rowerowych upamiętniających wydarzenia historyczne np. 3 Maja – „Biało-czerwony Rajd Rowerowy;
- udział restauracji Wajcha w programie „Piastowska Strawa”, który ma popularyzować tradycyjne jedzenie. Projekt jest realizowany na terenie całego szlaku. Jego celem było ujednolicenie brandów i wyposażenia, i reklamowanie w całej Polsce restauracji podających tradycyjne dania z epoki średniowiecza. W 2025 roku BCKiH „Wahadło” było organizatorem szkolenia dla restauratorów Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- organizacja „Nocy w muzeum” na wystawie multimedialnej „Wahadło Czasu”.

3.7. Promocja gminy na forum krajowym i zagranicznym.

BCKiH „Wahadło” reprezentując Gminę Brześć Kujawski w okresie sprawozdawczym brały udział w konkursach mających na celu popularyzację wartości historycznych i kulturowych gminy:

a) przedstawianie walorów zabytkowych i kulturowych jako podstawowy element promocji gminy na różnego rodzaju targach, sympozjach i konferencjach:

- udział pracowników BCKiH „Wahadło” w budowaniu marki Kujawy – wspólne działania z innymi miastami regionu na rzecz promowania Kujaw. W 2025 roku odbyła się seria pikników promująca tradycje Kujaw pod nazwą „Pikniki pod kujawskim niebem”. Pikniki zostały zorganizowane w Brześciu Kujawskim, Włocławku oraz Ciechocinku,
- udział w założeniu nowej lokalnej organizacji turystycznej „Skarby Kujaw”,
- udział pracowników BCKiH „Wahadło” w Regionalnej Giełdzie Turystycznej, która odbyła się w Bydgoszczy i Brześciu Kujawskim, w celu popularyzacji kultury i historii Brześcia Kujawskiego.

b) nawiązywanie współpracy w zakresie dobrych praktyk w ramach partnerstwa krajowego i zagranicznego:

- włączenie się w imprezę „Ku Kujawom. Moja droga Kujawskie dziedzictwo” organizowaną przez Muzeum w Inowrocławiu i rozwinięcie jej polegające na zmianie biennale na coroczną imprezę (co drugi rok organizowaną w BCKiH „Wahadło”). W imprezie biorą udział rękodzielnicy popularyzujący sztukę i kulturę ludową Kujaw. Impreza ma charakter konkursowy i zakończona jest wystawą prac laureatów,
- współpraca z Muzeum Etnograficzno – Archeologicznym w Łodzi oraz Muzeum Ziemi Kujawsko – Dobrzyńskiej we Włocławku – wypożyczanie eksponatów, wymiana doświadczeń, wykłady podczas imprez organizowanych przez BCKiH „Wahadło”;
- współpraca z narodowym instytutem Kultury i Dziedzictwa Wsi.

c) współpraca z mediami, zarówno tradycyjnymi, jak i internetowymi:

Gmina Brześć Kujawski w okresie sprawozdawczym podejmowała współpracę z mediami zarówno tradycyjnymi jak i internetowymi min. Gazeta Kujawska, Tu i Teraz, Medialne Centrum Kujaw (TV Kujawy), DD Włocławek, Promocje Włocławskie, Radio HIT, telewizja TVN. W ramach współpracy z mediami zostały publikowane artykuły promujące zasoby historyczne i kulturowe Gminy Brześć Kujawski.

3.8. Edukacja społeczeństwa w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego.

Przedszkole Publiczne nr 1 „Kraina Bajek” w Brześciu Kujawskim wraz z oddziałem przedszkolnym w Guźlinie w latach 2024-2025 przeprowadziły następujące działania mające na celu popularyzację, promocję oraz edukację w zakresie wiedzy o dziedzictwie kulturowym Gminy Brześć Kujawski:

- Spotkania dzieci z władzami Brześcia Kujawskiego i przedstawicielami Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim:
 - wyjście do Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim- spotkanie z Burmistrzem Brześcia Kujawskiego p. Tomaszem Chymkowskim (18.04 2024r. , grupa Jagódki),
 - spotkanie z radną Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim p. Orianą Krzos pod hasłem „Brześć Kujawski-moja mała Ojczyzna” (18.04.2024r. grupy Kubuś Puchatek I Wiewiórki, oddział w Guźlinie: 24.04.2024r. grupa Smerfy).
- Edukacja dzieci w zakresie zabytków Brześcia Kujawskiego:
 - zwiedzanie zabytków Brześcia Kujawskiego – Kościół Parafialny w Brześciu Kujawskim (18.04.2024 r. grupa Biedronki; 04.04.2024 r. grupa Pszczółki),
 - zwiedzanie Brześcia Kujawskiego - plac Władysława Łokietka, Kościół Parafialny, Urząd Miejski pod hasłem „Brześć Kujawski- moja mała Ojczyzna” (24.04.2024 r. grupa Pszczółki),
 - zwiedzanie zabytków Brześcia Kujawskiego- Kościół Parafialny w Brześciu Kujawskim, plac Władysława Łokietka, Urząd Miejski (04.04.2025 r. grupa Krasnoludki, 05.05.2025 r. grupa Wiewiórki, 07.05.2025 r. grupa Żabki, 09.05.2025 r. grupa Pszczółki),
 - zwiedzanie zabytków Brześcia Kujawskiego – Kościół Parafialny w Brześciu Kujawskim pod hasłem „Święty Stanisław patron naszej brzeskiej parafii” (08.05.2025 r. grupa Biedronki i Pszczółki).
- Zajęcia edukacyjne (w każdej grupie przedszkolnej) w ramach Tygodnia Patriotyzmu w dniach 6-10.05.2024r. oraz 6-12.11.2025 r., tematyka bloku: „Brześć Kujawski moja mała Ojczyzna”.
- Udział w wydarzeniach rocznicowych na terenie gminy – 1 września: rocznica wybuchu II Wojny światowej, 11 listopada: Narodowe Święto Niepodległości , 3 maja: Narodowe święto uchwalenia Konstytucji (2024 r. i 2025 r.).
- Zorganizowanie konkursu przedszkolnego pod hasłem „Moje miasto-moja historia” w ramach obchodów 755 rocznicy uzyskania praw miejskich (14.03.2025 r. - gala wręczenia nagród).
- Warsztaty w grupach wakacyjnych pt. „Kujawy... nasza mała brzeska ojczyzna” (04.07.2025 r.)

Zdjęcie 7. Prace konkursowe wykonane przez Przedszkolaki z Przedszkola Publicznego nr 1 „Kraina Bajek” w Brześciu Kujawskim w ramach konkursu plastycznego „Moje miasto-moja historia” (marzec 2025 r.) (fot. PP nr 1 „Kraina Bajek” w Brześciu Kujawskim).

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim w latach 2024-2025 przeprowadziła następujące działania mające na celu popularyzację, promocję oraz edukację w zakresie wiedzy o dziedzictwie kulturowym Gminy Brześć Kujawski:

- Lekcje: Włączenie tematów historii Brześcia Kujawskiego i lokalnych zabytków (kościół farny, Ratusz, Cmentarz Parafialny) w lekcje historii, plastyki, języka polskiego.
- Przeprowadzenie cyklu lekcji historii lokalnej „Śladami Łokietka”, obejmującego wizyty w kościele św. Stanisława oraz przy pomniku króla.
- Przeprowadzenie cyklu lekcji „Żywe lekcje historii” pod zabytkami: Organizacja lekcji plastyki (szkicowanie architektury kościoła św. Stanisława) oraz języka polskiego (pisanie opisów zabytków w plenerze) bezpośrednio przy obiektach wpisanych do ewidencji.
- Wirtualny spacer „Brześć dawniej i dziś”: Przygotowanie przez uczniów (pod opieką nauczycieli informatyki, historii) prezentacji multimedialnej zestawiającej archiwalne zdjęcia zabytków ze współczesnymi fotografiami wykonanymi przez dzieci.
- Projekty edukacyjne: II edycja projektu „Gra miejska. Śladami Władysława Łokietka”. Honorowy patronat nad tą inicjatywą objęli: Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego pan Piotr Całbecki, Burmistrz Brześcia Kujawskiego pan Tomasz Chymkowski,

ksiądz Maciej Jasiński proboszcz Parafii Św. Stanisława Biskupa w Brześciu Kujawskim oraz dyrektor Centrum Usług Wspólnych pan Mariusz Czyżniewski. W projekcie wzięły udział cztery drużyny ze szkół podstawowych z terenu gminy Brześć Kujawski: Szkoła Podstawowa w Brzeziu, Szkoła Podstawowa w Wieńcu, Zespół Szkół nr 2 w Brześciu Kujawskim oraz Szkoła Podstawowa nr 1 w Brześciu Kujawskim. W zabawie uczestniczyli uczniowie (po czterech

z każdej szkoły) wraz z opiekunami. Na uczestników czekało 12 stanowisk zlokalizowanych w różnych częściach naszego miasta. W wyznaczonych punktach znajdowały się koperty z ciekawymi zagadkami i zadaniami do rozwiązania. Na każdego z uczestników czekały medale, nagrody oraz certyfikaty ukończenia gry. Każda ze szkół otrzymała również voucher do wykorzystania na potrzeby placówki.

- Konkursy: Organizacja i udział w konkursach (plastycznych, wiedzy) o tematyce historycznej/zabytkowej.
- Organizacja szkolnego konkursu na „Legendę o Brzeskim Zabytku”: Tworzenie przez uczniów własnych opowieści i podań związanych z konkretnymi kamienicami lub ruinami, co buduje emocjonalną więź z przestrzenią miasta.
- Przygotowanie szkolnego pokazu mody związku z obchodami 1000-lecia chrztu Polski pod hasłem „Parada Królów i Królowych z czasów Piastowskich”
- Organizacja szkolnego konkursu fotograficznego „W obiektywie Młodego Kujawiaka- najpiękniejsze zabytki naszej gminy”.
- Udział w Powiatowym Przeglądzie Kultury Kujawskiej „Kujawy pieśnią, gwarą i pędzlem malowane”.
- Wycieczki tematyczne: Wizyty w Brzeskim Centrum Kultury i Historii „Wahadło”. Uczniowie z ogromnym zainteresowaniem zwiedzali wystawę historyczną „Wahadło czasu”, która opowiada o historii i tradycji Brześcia Kujawskiego od neolitu po czasy współczesne.
- Współpraca: Udział w Pikniku Historycznym w Brześciu Kujawskim organizowanym przez BCKiH „Wahadło” odbywającym się nad jeziorem Cmentowo i przenoszącym uczestników w czasy historyczne – od neolitu po średniowiecze.
- Udział w wydarzeniach rocznicowych na terenie gminy – 1 września: rocznica wybuchu II Wojny światowej, 11 listopada: Narodowe Święto Niepodległości, 3 maja: Narodowe święto uchwalenia Konstytucji.
- Szkolna Gazetka/Strona: Publikowanie artykułów, relacji z wycieczek, prezentacja prac uczniów.

- Wolontariat: Udział uczniów w akcji porządkowania miejsc pamięci oraz terenów wokół lokalnych obiektów zabytkowych na Cmentarzu Parafialnym przed dniem Wszystkich Świętych.
- Uroczystości szkolne: Przygotowanie obchodów Dnia Patrona.
- Wystawa „Skarby z domowych strychów”: Zorganizowanie w szkole czasowej ekspozycji przedmiotów codziennego użytku sprzed lat, przyniesionych przez uczniów, co uświadamia, że zabytki to nie tylko budynki, ale i przedmioty.

Zdjęcie 8. Po lewo: Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 w Brześciu Kujawskim podczas pikniku historycznego nad jeziorem Cmentowo w 2025r, Po prawo: Uczniowie klas 1 Szkoły Podstawowej nr 1 w Brześciu Kujawskim podczas Powiatowego Przeglądu Kultury Kujawskiej „Kujawy pieśnią, gwarą i pędzlem malowane” w 2025r. (fot. SP nr 1 w Brześciu Kujawskim)

Zespół Szkół nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brześciu Kujawskim w latach 2024-2025 przeprowadziła następujące działania mające na celu popularyzację, promocję oraz edukację w zakresie wiedzy o dziedzictwie kulturowym gminy Brześć Kujawski:

- Spotkanie z emerytowanymi nauczycielami i pracownikami ZS nr 2, którzy przybliżyli historię szkoły i jej znaczenie dla gminy na tle przemian gospodarczych i historycznych Brześcia Kujawskiego.
- Wycieczki po najbliższej okolicy – „Cukrowni”- uczniowie klas 1-3 .
- Spotkanie z przewodnikiem w BCKiH „Wahadło” – klasy 4-8- zwiedzanie historycznej wystawy multimedialnej.
- Udział uczniów w Pikniku Historycznym nad jeziorem Cmentowo.

- Święto Szkoły- quizy związane z zabytkami miasta, plakat na najciekawsze miejsce w naszym mieście.
- Udział w Metropolitalnym Konkursie Plastycznym organizowanym przez Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz, Miasto Bydgoszcz oraz Młodzieżowy Dom Kultury nr 5 w Bydgoszczy- "Moje Miasto, Moja gmina w Unii Europejskiej"-.
- Udział uczniów w Grze miejskiej „Śladami Władysława Łokietka”.
- Udział w wydarzeniach rocznicowych na terenie gminy – 1 września: rocznica wybuchu II Wojny światowej, 11 listopada: Narodowe Święto Niepodległości , 3 maja: Narodowe święto uchwalenia Konstytucji (2024 r. i 2025 r.);

Zdjęcie 9. Uczniowie Zespołu Szkół nr 2 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Brześciu Kujawskim podczas gminnych uroczystości 1 września (2025r.) (fot. ZS nr 2 w Brześciu Kujawskim)

Szkoła Podstawowa im. Leopolda Juliana Kronenberga w Brzeziu w latach 2024-2025 przeprowadziła następujące działania mające na celu popularyzację, promocję oraz edukację w zakresie wiedzy o dziedzictwie kulturowym gminy Brześć Kujawski:

- Zajęcia Szkolnego Koła Historycznego - Powiat Włocławski w czasie II Wojny Światowej.
- Zajęcia Szkolnego Koła Turystyczno-Regionalnego:
 - Co wiem o mojej gminie?-quiz,
 - Nasz patron – Leopold Julian Kronenberg,
 - Przeszłość mojej miejscowości,
 - Zabytki Brzezia i okolic,
 - Co warto zwiedzić w moim regionie,

- Twórczość ludowa mojego regionu.
- Lekcje:
 - Tradycje w naszym regionie,
 - Nasz patron J.L. Kronenberg.
- Elementy historii regionalnej na lekcjach historii oraz wiedzy o społeczeństwie.
- Apele „Brzezie nasza mała ojczyzna” oraz „Nasze Kochane Kujawy”.
- Zadanie plastyczne – albumy oddziałowe „Brzezie – nasze korzenie”.
- Konkurs plastyczny „Sławni ludzie mojego regionu”.
- Obchody Dnia Patrona Szkoły (L.J. Kronenberga).
- „Śladami naszych ojców:- spacer, wycieczki po Brzeziu i okolicach.
- Zwiedzanie gotyckiego kościoła św. Stanisława w Brześciu Kujawskim, zabytkowego budynku Ratusza Miejskiego oraz pozostałości murów i fosy.
- Wycieczka na cmentarz parafialny w Wieńcu- odwiedzenie Grobu Nieznanego Żołnierza.
- Wycieczka do BCKiH „Wahadło”- zwiedzanie multimedialnej wystawy historycznej „Wahadło czasu”.
- „Pamiętamy”- wycieczka do zabytkowych miejsc na terenie Brzezia.
- Odwiedzenie grobów pomordowanych w czasie II Wojny Światowej w Brześciu Kujawskim, w ramach Ogólnopolskiego Projektu „Płomień pamięci”.
- Udział w Grze Miejskiej „Śladami Władysława Łokietka”.
- Udział w wydarzeniach rocznicowych na terenie gminy – 1 września: rocznica wybuchu II Wojny światowej, 11 listopada: Narodowe Święto Niepodległości , 3 maja: Narodowe święto uchwalenia Konstytucji.
- Wycieczka rowerowa śladami Kronenberga w ramach grantu pozyskanego z Fundacji Anwil pn. „Wakacje z Kronenbergiem”.

Zdjęcie 10. Po lewo: Uczniowie Szkoły Podstawowej w Brzeziu podczas Gminnych uroczystości 11 listopada w 2025r. odbywających się na skwerze Miejskim w Brześciu Kujawskim, Po prawo: Członkowie Szkolnego Koła Regionalno-Turystycznego działającego przy Szkole Podstawowej w Brzeziu przy krzyżu pamiątkowym nad jeziorem z 4 ćw. XIX w. w miejscowości Brzezie wpisanym do Gminnej Ewidencji Zabytków (listopad 2025 r.) (fot. SP im. Leopolda Juliana Kronenberga w Brzeziu)

Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Wieńcu w latach 2024-2025 przeprowadziła następujące działania mające na celu popularyzację, promocję oraz edukację w zakresie wiedzy o dziedzictwie kulturowym gminy Brześć Kujawski:

- Udział w wydarzeniach rocznicowych na terenie gminy – 1 września: rocznica wybuchu II Wojny światowej, 11 listopada: Narodowe Święto Niepodległości , 3 maja: Narodowe święto uchwalenia Konstytucji (2024 r. i 2025 r.);
- Porządkowanie mogiły 32 żołnierzy Wojska Polskiego poległych we wrześniu 1939 roku znajdującej się na cmentarzu parafialnym w Wieńcu,
- „Cudze chwalicie, swego nie znacie...”-spacer po okolicy śladami rodu Kronenbergów,
- Udział w Grze Miejskiej „Śladami Władysława Łokietka”;
- Wycieczki do Muzeum w BCKiH „Wahadło”;
- Współpraca z miejscowym Kołem Gospodyń Wiejskich „Jarzębina”:
 - przygotowywanie potraw w formie cateringu na klasowe Wigilie,
 - lekcje cukiernictwa – pieczenie i dekorowanie przez dzieci pierników,
 - warsztaty z tworzenia tradycyjnych dekoracji świątecznych.
- Popularyzowanie tradycji:
 - udział w jarmarkach świątecznych;

- organizowanie koncertów kolęd,
- organizowanie przedstawień jasełkowych,
- wyjazd na warsztaty artystyczne w Muzeum Etnograficznym we Włocławku i w BCKiH „Wahadło”,
- udział w tradycyjnych obrzędach - „Topienie Marzanny” i „Gaik”,
- udział w zwyczajach karnawałowych – „Koza” z okazji Tłustego Czwartku.
- Udział w konkursie wiedzy i umiejętności dla klas I-III pn. „Sprawny Kujawiaczek”;
- Organizacja przez bibliotekę szkolną projektu edukacyjnego pn. „Strażnicy tradycji”;
- Pogadanki dotyczące małej ojczyzny i lokalnego patriotyzmu w ramach zajęć świetlicowych: „Wieniec, Brześć Kujawski - moje ulubione miejsca”, „Małe ojczyzny – co zrobić, żeby żyło się w nich lepiej?”.

Oddziały przedszkolne w Szkole Podstawowej im. Kornela Makuszyńskiego w Wieńcu, odbywały spacer po miejscowości Wieniec, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ważne zabytkowe obiekty znajdujące się w miejscowości.

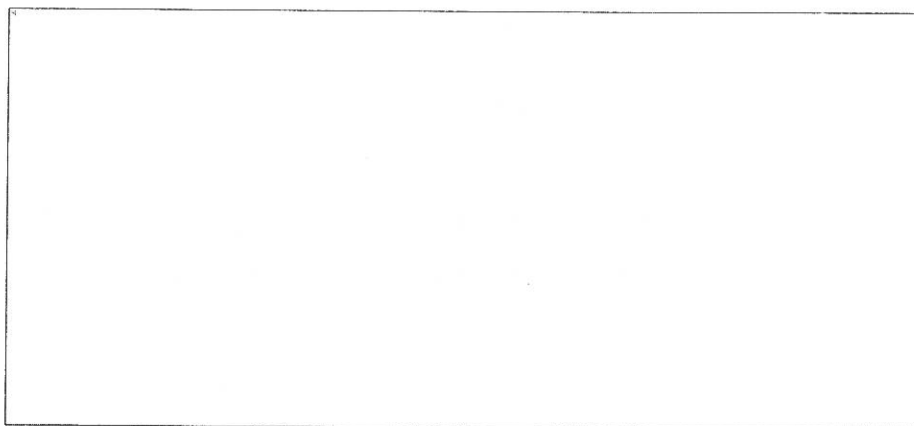
Zdjęcie 11. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Wieńcu podczas udziału w Grze Miejskiej „Śladami Władysława Łokietka” (czerwiec 2025) (fot. SP im. Kornela Makuszyńskiego w Wieńcu)

Biblioteka Publiczna w Brześciu Kujawskim i jej Filie w ramach działań mających na celu upowszechnienie wiedzy na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego podjęła następujące przedsięwzięcia w okresie sprawozdawczym:

- Promocja i dystrybucja I i II tomu monografii pt. „Dzieje Brześcia Kujawskiego i ziemi brzeskiej” oraz słownika „Oni tworzyli historię”.

Mieszkańcy miasta i gminy mogli odbierać bezpłatny egzemplarz w siedzibie brzeskiej biblioteki oraz Filii w Wieńcu. Instytucje oraz osoby prywatne spoza gminy, zainteresowane wydawnictwem pozyskiwały monografię drogą pocztową.

- W Bibliotece Publicznej w Brześciu Kujawskim oraz jej filiach gromadzona jest literatura regionalna oraz czasopisma, ulotki, foldery, mapy o szeroko pojętej tematyce związanej z regionem.
- Promocja literatury dotyczącej wydarzeń historycznych związanych z regionem gminy Brześć Kujawski i najbliższej okolicy.
- Dystrybucja gadżetów promujących Brześć Kujawski tj. długopisy, magnesy, torby, smycze, opaski odblaskowe, breloczki oraz mapy.
- Udział w ogólnopolskiej akcji ŻONKILE upamiętniającej zagładę Żydów.
- Organizacja wydarzenia kulturalnego – „DZIWNOSTYLOT” – promocja gminy oraz literatury.
- Wykorzystanie maskotki przedstawiającej króla Władysława I Łokietka do promocji akcji i wydarzeń kulturalnych.
- Prowadzenie w Filii Biblioteki w Wieńcu Zdroju Punktu Informacji Turystycznej. Przekazywanie informacji dotyczących gminy oraz organizowanych na jej terenie wydarzeniach kulturalnych.

Zdjęcie 12. Pracownicy Biblioteki Publicznej w Brześciu Kujawskim podczas otwarcia Tężni solankowej „Józefina” i Amfiteatru Zdrojowego w Wieńcu Zdroju z gadżetami promującymi dziedzictwo kulturowe gminy Brześć Kujawski- (maj 2025) (fot. Biblioteka Publiczna w Brześciu Kujawskim)

Dodatkowo w 2025 r., w ramach realizacji projektu pn. „Budowa infrastruktury leczniczo-uzdrowiskowej w Uzdrowisku Wieniec – Zdrój”, Gmina Brześć Kujawski utworzyła Punkt Informacji Turystycznej zlokalizowany w nowo wybudowanym Amfiteatrze w Wieńcu Zdroju. Punkt Informacji Turystycznej pełni funkcję edukacyjną i informacyjną, zapewniając mieszkańcom oraz odwiedzającym dostęp do materiałów promujących lokalne dziedzictwo kulturowe, historię gminy,

obiekty zabytkowe oraz walory krajobrazu kulturowego Gminy Brześć Kujawski. Powstanie Punktu Informacji Turystycznej ma szczególne znaczenie ze względu na jego lokalizację w bezpośrednim sąsiedztwie Uzdrowiska Wieniec – Zdrój, z którego korzysta liczna grupa kuracjuszy. Punkt ten jest chętnie odwiedzany przez osoby przebywające w uzdrowisku, stanowiąc ważne miejsce pozyskiwania wiedzy o dziedzictwie kulturowym gminy oraz jej ofercie turystycznej. Działalność Punktu sprzyja podnoszeniu świadomości w zakresie potrzeby ochrony zabytków oraz popularyzacji znaczenia dziedzictwa kulturowego jako elementu tożsamości lokalnej i czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

4. PODSUMOWANIE

Należy uznać, że przedstawione w niniejszym sprawozdaniu przedsięwzięcia wpłynęły na poprawę stanu zachowania niektórych obiektów objętych ochroną konserwatorską na terenie Gminy Brześć Kujawski, a działania na rzecz upowszechniania i promowania lokalnego dziedzictwa kulturowego przyczyniły się do wzrostu wrażliwości oraz świadomości społecznej w odniesieniu do otaczającej przestrzeni i krajobrazu kulturowego, w kontekście uwarunkowań historycznych oraz zasobu zabytkowego gminy.

Stan świadomości mieszkańców Gminy Brześć Kujawski w zakresie wiedzy o zabytkach oraz znaczenia ich ochrony i promocji uległ wyraźnej poprawie. W analizowanym okresie wykonano wiele zadań oraz inwestycji, które w istotny sposób przyczyniły się do ochrony, odnowy i ożywienia lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Ocena realizacji programu nie powinna opierać się wyłącznie na stopniu wykonania wszystkich zaplanowanych działań, lecz również na skali osiągniętych efektów oraz realizacji celów nadrzędnych. W tym kontekście należy wskazać, że w znacznym stopniu osiągnięto główny cel programu, jakim była poprawa jakości środowiska kulturowego gminy. Widoczne są także pozytywne zmiany w zakresie szerszej promocji gminy, wzrostu zainteresowania turystycznego oraz kształtowania świadomości regionalnej mieszkańców, co pośrednio wpływa na poprawę ich sytuacji materialnej.

Kolejne cele i zadania wynikające z Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami będą kontynuowane i realizowane w następnych latach programowych, z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń oraz osiągniętych rezultatów.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

mgr inż. Damian Adamski

UZASADNIENIE

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski na lata 2022-2025 został przyjęty Uchwałą Nr XXXVIII/333/2022 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 2 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2022 r. poz. 1293).

Dokument ten określa cele, kierunki i zadania, których realizacja służy najszerszemu i najbardziej wszechstronnemu wykorzystaniu potencjału lokalnego dziedzictwa kulturowego. Gminny Program Opieki nad Zabytkami ma na celu przywracanie zabytkom znajdującym się na terenie miasta i gminy Brześć Kujawski właściwych walorów historycznych i estetycznych, ale również ich promowanie służące zwiększeniu wrażliwości i świadomości społeczeństwa na otaczającą go przestrzeń i krajobraz kulturowy.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Burmistrz sporządza co 2 lata, sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami i przedstawia je radzie gminy.

W związku z powyższym przedkładam Radzie Miejskiej w Brześciu Kujawskim sprawozdanie z realizacji w latach 2024-2025 „Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Brześć Kujawski na lata 2022-2025”.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
mgr inż. Damian Adamski